CENZURAT

Anul II Martie 1934 Nr. 10.

ȘCOALA BASARABEANĂ

Revistă de cultură pedagogică și de apărarea intereselor — învățătorești —

SUMAR:

G. Rașcu . . . . . Basarabia provincie românească.
Th. Inculeț . . . . Unirea și dăscălimea basarabeană.
N. Dragomir . . . Sociologia și problemele ei.
N. Spătaru . . . . Unirea Basarabiei.
Vl. Neaga . . . . . Precizări psihologice: temperam. și caracter.
Ilie Isbășescu . . . Hotar între două lumi (poezie).
A. V. Sava O sarcină pentru învățători.
I. Cioabă . . . . . Ne cerem drepturile.
Sp. Vutcaru . . . . Învățătorii în literatură.
D. Liaconescu . . Probleme social-culturale sătești.
P. N. Panaitescu Lecție model.
N. D. . . . . . Actualități.

Recenzii.

Cărți: „Școala și copilul", de John Dewey, recenzată de R. Răduleanu.
Reviste. Bibliografie recenzii de Popescu-Lupu Sabin. Diverse.
Buletinul Asociației. Convocări, situații de cassă.

BASARABIA, PROVINCIE ROMÂNEASCĂ.

(Cu prilejul a 16 ani dela Unire)

Provincia țării noastre dintre Prut și Nistru, numită atât de impropriu Basarabia, e în mintea celor mai mulți intelectuali cari nu o cunosc, o regiune de stepă monotonă fără nici un pitoresc deosebit, ceva asemănător cu stepa ucraineană sau ponto-caspiană, lipsită de variația reliefului și cu clima cea mai aspră din țară!

Ce surpriză însă pentru acel ce trece Prutul și parcurge în câteva direcții această regiune pe timp de vară, sau pentru acel ce și propune să studieze vre-o problemă a acestui colț de țară? Nu există specialist, în orice ramură științifică ne-am închipui, cari să nu găsească teren de activitate în Basarabia. Sunt mulți intelectuali cari trăesc în orașele noastre răsăritene dela război încoace și nici nu bănuresc ce este provincia aceasta în realitate; căci un drum cu trenul din Chișinău la Iași, Bălți sau Tighina—Cetatea-Albă, nu înseamnă nimic pentru un ținut de peste 44000 klm. 2!.

Geologul are aici un câmp infinit de activitate, căci dela diluviul ce acopere cu un covor întreaga provincie, exceptând aluviunile din văile râurilor, până la stâncile toltry din Hotin, terenurile silurice din Soroca sau șisturile cristaline dela Cartal, pământul Basarabiei a inscris în păturile scoarței, întreaga cronologie a epocilor geologice, Naturalistul are de studiat codrul sas stepa, unde se va întâlni cu agronomul, deși cel dintâi luptă pentru conservarea naturei în aspectul ei primitiv, pe când cel din urmă e agentul progresului și al civilizației, cari transformă natura în folosul omului. Archelogul sau istoricul vor studia cetățile străvechi de pe Nistru, Răut și Dunăre, cu Ctitoriile domnești și boerești, valurile lui Traian, movilele de piatră, monumentele, precum și stațiunile preistorice descoperite decurând pe malul Nistrului în județul Hotin. Geograful, consultând harta, își va da imediat seama, că cine n'a străbătut codrul central al Basarabiei și canonul Nistrului cu afluenții principali, nu se poate lăuda că știe ce este această provincie. In consecință, am luat și eu parte ca inițiator la 6 excursiuni școlare pe meleagurile Basarabiei, parcurgând cu piciorul în treg codrul central și vizitând

toate mănăstirile: iar în urmă am urcat cheile Răutului şi canonul Nistrului dela Criuleni până la Rezina şi Otaci, scoborîndumă apoi şi în Bugeac până la limanuri şi mare, convingându-mă la sfârşit că în Basarabia sunt frumuseţi ce egalează pe acele carpatine şi o variaţie în plastica scoarţei şi în haina vegetală, cum puţine ţinuturi în Europa se pot mândri.

Din observaţii îndelungate, s'a verificat că vara în Bugeac e cea mai caldă din ţară, aşa încât uşor s'ar putea cultiva bumbacul şi alunele africane dacă s'ar introduce sistemul irigaţiilor. In schimb, iarna nu e atât de aspră, căci reliefuI cu văile apelor, oferă numeroase adăposturi naturale, chiar pe câmpia Bugeacului care e vălurită. Călăraşii sau Giurgiu, deşi aşezate mai la sud, au iarna mult mai aspră decât Chişinăul sau Orheiul! Basarabia însă sufere mai mult de secetă ca şi vecina sa Dobrogea, de aceia strugurii se pot coace până în judeţul Hotin, în timp ce în Bucovina sau Maramureş rămân aguridă, din cauza umezelii excesive şi a lipsei de soare. Atmosfera în Basarabia începând din lulie şi până în Noemvrie, e limpede, cu ploi şi neguri rare. Cineva poate petrece întreaga vară în aerul curat al dealurilor din Basarabia, la doi paşi de codrul ozonificat, putând face şi băi de soare; în timp ce la munte va suferi de prea multă umezeală, din cauza ploilor mărunte însoţite adesea dimineaţa sau seara de neguri dese. Departe prin urmare de monotonia stepelor inculte sau cultivate, Moldova noastră de răsărit rivalizează cu acea dela poalele Carpaţilor cu care a fost şi este un singur trup, o singură unitate morfologică, etnică şi istorică.

Aşa fiind lucrurile, între Prut şi Nistru, orice călător constată—fie el chiar un simplu turist — că natura nu a fost zgârcită cu locuitorii, căci întâlneşti dealuri acoperite cu codri seculari, cari deşi distruşi în mare parte de lăcomia omenească, tot mai reprezintă a 6 a parte din suprafaţa întregei provincii, că apele curgătoare centrale, au spre vărsare chei strâmpte şi pitoreşti, unde recoreala apei şi a pădurilor potoleşte arşiţa soarelui de vară, unde izvoare limpezi ţâşnesc de sub dealurile de piatră şi unde ai iluzia că te afli în mijlocul munţilor, nu la doi paşi de graniţa Nistrului!

Dar cine merge în lungul canonului acestui fluviu? Valea aceasta bătrână şi adâncă, scobită în pereţi de piatră cu stratificaţie orizontală, în care se deschid cariere, peşteri şi temple subterane; apa aceasta cu multe meandre pe malurile căreia

s'a născut (în satul Vâhvatinți) celebrul compozitor Rubinștein atât de mult înfluențat în operile sale de muzica populară românească ; fluviu asemănător ca aspect și vârstă cu Rhinul german — ale cărui castele medievale corespund cu cetățile noastre de piatră — ori de câte ori îl vezi descoperi o nouă atracție, o nouă frumusețe, în contrast cu necunoscutul ce se întinde pe malul stâng, unde pe distanță de zeci de kilometri, nu vezi țipenie de om !

Dar mănăstirile înfundate în codrii, unde întotdeauna s'a cântat moldovenește — chiar sub stăpânirea rusă ?

Dar izvoarele minerale numite de popor „borcuturi" ce conțin pucioasă, sodă și iod sau limanurile din sud ce se înșiruesc între Prut și Nistru, atrăgând lumea prin bogăția de pește și nămolul lor curativ ?

Unde mai punem enorma plajă basarabeană, lungă de peste 100 klm. ce merge în linie dreaptă dela Jibrieni la Bugaz, cu adevărat o minune unică în lume !

O escursie pe Dunăre dela Reni la Vălcov, oferă călătorului cel mai neașteptat contrast între cele două maluri : deoparte un șes neted ca o masă, de cealaltă dealuri cu structură de munte, ce se înalță pline cu pădure din chiar lunca fluviului.

O călătorie cu trenul prin Ocnița—Volcineț—Otaci sau prin Șoldănești la Mateuți, egalează în frumusețe pitorească vestita linie ferată Oravița-Anina. Cascade spumoase, râpi adânci, poduri suspendate ; totul te uimește, te captivează !

Dar o excursiune pe jos prin cheile Răutului, dela Orhei la Trebujeni—Butuceni—Măscăuți ? Peisajul e într'adevăr carpatin și plin de surprize nebănuite. Ce vreți să mai adăugim la acest caleidoscop ?

Dar poate cineva nu e iubitor al naturii și toată variația aceasta de decor îl lasă rece. Să lăsăm atunci pitorescul peisajului basarabean deoparte și să ne dăm seamă de bogățiile acestei provincii.

Dela fosforitele județului Hotin — admirabil îngrășământ pentru ogoare — sau gipsul în straturi groase din regiunea Lipcanilor, până la carierile de piatră calcară dela Ivanos, Ghidighici, Ialoveni și Cetatea-Albă, ori piatra ce se tae cu ferestrăul dela Cricov, Făurești și Brăila (Lăpușna), dela carierile de granit din Coșăuți. alăturea de Kaolinul sur pentru fabricarea faianței, la marmora cu vine frumoase dela Furceni ; dela lig-

nitul exploatat în Taraclia şi malul lacului Ialpug, până la sarea marină ce se extrăgea pe vremuri din limanuri; dela bogăţia lemnului din codri la grânarele mănoase de pe cernozeum rezistent la secetă; dela livezile de pomi roditori vestite în ţinutul Orheiului şi Tighinei, cu fructele cele mai frumoase din ţară admirate de o lume întreagă la expoziţia din Chişinău, la podgoriile dela Căzăneşti, Românești, Cojuşna, Suruceni, Bolgrad Purcari şi Şaba, cu vinurile lor naturale şampanizate; dela bogăţia cailor de curse, a cornutelor de tracţiune şi oilor carachiul, la acea a peştelui din Nistru, Dunăre, limanuri şi mare, cu icrele negre de morun şi nisetru, ca să nu mai pomenim de faima nămolului dela Tuzla ori Şabolat, toate acestea n'ar impresiona oare chiar pe cel mai pretenţios materialist al vremei noastre?

Afirmarea unui agronom basarabean că ţara întreagă ar putea fi hrănită numai din rodul pământului dintre Prut şi Nistru, dacă s'ar cultiva pământul raţional în conformitate cu clima şi dacă s'ar indigui albiile râurilor pentru păstrarea apei în Bugeac pe timp de secetă, nu mi se pare o afirmare lipsită de temeiu pentru un cetăţean care îşi cunoaşte valoarea moşiei ce i-au stăpânit-o strămoşii din tată în fiu!

Dar în domeniul istoric, câte amintiri celebre? Dela Vărzăreştii lui Alexandru cel Bun la Căpriana lui Ştefan cel Mare până la Soborul din Orhei sau Sf. Nicolae din Chilia al lui Vasile Lupu împreună cu biserica Adormirii din Cetatea Ismailului zidită de Brâncoveanu, câţi voevozi moldoveni şi munteni n'au umblat în lung şi 'n lat pe întinsul acestei provincii?

Chilia şi Cetatea Albă au fost scuturile de apărare ale Moldovei, după cum Giurgiu şi Silistra erau ale Valahiei.

Câte popoare de Sciţii depe vremea lui Darius la actualul conglomerat etnografic din Bugeac; dela Romanii ce ajung la Nipru unde zidesc Olbia, la Basarabii ce calcă pe urmele lor; dela genovezii din evul mediu la moldovenii de pe timpul renaşterei; dela Turcii lui Suliman II stăpâni la Bender, la Tătarii ce ajung până la Căuşani; dela figura sfântă a mucenicului Ion cel nou dela Cetatea Albă la nenorocitul rege Carol XII dela Varniţa, până la nemuritorul nostru Hâjdău născut la Hotin, neuitând nici stăpânirea rusă care ne-a instreinat provincia fără a o putea deznaţionaliza, câte noroade şi conducători de suflete s'au frământat şi s'au perindat pe acest pământ atât de bogat în anti-

chităţi neexplorate, trup din trupul vechei Moldove a lui Ştefan cel Mare şi sfânt !

* * *

Astăzi 2 milioane de moldoveni, oameni gospodari şi blânzi la suflet, aşteaptă de 16 ani dela fraţii lor de dincolo, dreptate cultură şi dragoste dezinteresată.

Să ne îndreptăm glasurile peste Prut şi să strigăm: „Mergeţi români către plaiurile de răsărit ale ţării voastre, străbateţi provincia aceasta dela o margină la alta, descoperiţii comorile de frumuseţe şi apropiaţi-vă de sufletul ţăranului plugar şi atunci veţi înţelege mai bine ce a pierdut Moldova în 1812 şi ce am redobândit noi toţi românii în 1918 !

Preţul de sânge al acestei provincii este prea mare, dreptul nostru de stăpânire asupra ei este prea sfânt şi legitim, ca să putem afirma că dacă soarta ne va prezenta vreodată vreun cumpărător pentru această nepreţuită moşie, nu ne va găsi niciodată vreun vânzător printre fiii acestui neam românesc.

Martie 1934, Chişinău.

G. Raşcu.
Profesor.

Unirea şi dăscălimia basarabeană.

Dintre provinciile surori dezrobite, cea mai oropsită sub raportul cultural, desigur, a fost Basarabia, căci pe când Transilvania şi Bucovina au avut şcoală naţională şi sub dominaţiunea streină, provincia noastră a fost cu desăvârşire lipsită de şcoli în limba maternă.

Nu odată s'a spus, că dacă noi basarabenii am fi fost de altă confesiune religioasă de cât recenţii noştri oblăduitori, aceasta de sigur, ar fi contribuit la păstrarea limbei strămoşeşti atât în biserică, cât şi în şcoală.

Or ruşii fiind de aceiaşi confesiune ortodoxă ca şi noi, şi întrebuinţând aceiaşi chiriliţă, cu care sunt scrise şi vechile noastre cărţi bisericeşti. folosind această aparentă formă, ne impuneau conţinutul slav în biserică şi pe cel rus în şcoală.

In asemenea condiţiuni, Basarabia părea a fi sacrificată desnaţionalizării celei mai nemiloase.—Şi totuşi am asistat şi asistăm la un miracol: Basarabia, cea mai puţin aşteptată, a fost cea dintâi care a dat semnalul sfintei Uniri; Basarabia a dat dovezi

de cea mai rapidă românizare în aceşti puţini ani după unire.

Misterul ni l-a dezvăluit poetul basarabean Alecu Mateevici:

Limba noastră-i o comoară,
In adâncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară,
Pe moşie răvărsată...

Mamelor basarabene le a fost dat să fie păstrătoare ale comorii neamului, a limbii naţionale, pe care o redădeau copiilor dela leagăn. Implinind vârsta şcoalară, copiii urmau să-şi uite limba maternă sub presiunea unei şcoli streine; dar dascălii s'au arătat salvatorii primejdiei desnaţionalizării tineretului moldovan. Căci, sub forma explicării materiilor predate în limba rusă, mai făceau un curs paralel cu copii în limba română.

Fiind nevoiţi a se căzni în profesiunea lor cu o anomalie pedagogică din cele mai strigătoare, ei, dascalii basarabeni, au devenit cei mai frecvenţi luptători pentru şcoala naţională în Basarabia.

Când isbucni prima revoluţie rusă şi pornesc primii paşi ai redeştăptării naţionale în Basarabia, dăscălimea prin reprezentanţii ei: Vântu, Halippa, I. Inculeţ, Elena Alistar, Druţă, Alexandri, preoţii Parfenie, Friptu şi atâţia alţii, grupaţi în jurul inimosului redactor al gazetei moldoveneşti „Basarabia", Em. Gh. Gavriliţă, prin coloanele acelui preţios ziar cer sus şi tare: *„Noi vrem şcoli moldoveneşti"*.

Antemergătorii unirii din 1906, mergând în popor, au pregătit terenul pentru unirea din 1918. Nu ne vom ocupa de înşirarea numelor de dascali deputaţi în Sfatul Ţării, ce au votat unirea şi de atâţea alţii ce s'au distins şi se disting pe terenul cultural şi cel naţional din Basarabia. Aceste nume sunt prea cunoscute.

* * *

Dar vai! După un avânt atât de strălucit, pare-se că ne-am pus prea devreme la odihnă pe laurii isbânzilor din trecut.

Suflu crizei materiale şi celei morale s'a abătut asupra şcolilor basarabene, care stau aproape goale, în aşteptarea elevilor. Analfabetismul, mai ales la sate, iea proporţii îngrozitoare.

Mai e nevoie să ne referim la Ghoete: *„Mehr Licht!"* Nu se înţelege folosul luminii dela sine? Basarabia atât de oropsită sub raportul cultural în trecut, merită în ziua de astăzi o deosebită atenţiune, o deosebită îngrijire şcolărească.

Sub acest raport nici un sacrificiu nu poate fi socotit prea mare, atunci când merge vorba de ocrotirea atât a şcolarului, cât şi a conducătorului lui în Basarabia prin actul dela 27 Martie 1918, revenită în veci şi deapururi românească.

Th. Inculeţ.

SOCIOLOGIA ŞI PROBLEMELE EI.

II

Pentru a relua firul observaţiilor din numărul trecut, ne amintim că societatea e gruparea de indivizi, caracterizată prin o aceeaşi formă de viaţă, organizată prin instituţii stabilite de ea însăşi pentru reglementarea raporturilor dintre indivizi şi conştientă de idealul comun către care membrii componenţi tind. Viaţa indivizilor în angrenajul închegat al societăţii e viaţa socială. Socialul e deci însuşirea de a face parte din traiul în societate; iar ştiinţa, care studiază societatea şi formele ei e sociologia.

Care sunt problemele sociologiei?

In general privindu-le sunt două, având fiecare problemele ei mărunte.

I. Problema cadrului social. Viaţa unei societăţi e legată de o serie întreagă de condiţii, cari explică în largă măsură progresul ei mai rapid sau mai tardiv.

1. Situată într'o regiune oarecare a globului, viaţa acelei societăţi va suferi o mulţime de influenţe: ale configuraţiei scoarţei pământului, ale climei, ale bogăţiei ori sterilităţii solului şi subsolului şi în general a tuturor agenţilor naturali; ştiinţa merge a susţine până şi o înfluenţă a astrelor: lunei, soarelui, etc. Acesta e înfluenţa mediului fizic. Aşa omul de la munte e scurt şi musculos, pentru că parcurge distanţe mai mult verticale decât orizontale; cel de la şes e cu picioare lungi, mai slab şi mai uşor, pentru că el are de parcurs distanţe lungi şi orizontale. Aceasta e *influenţa mediului asupra corpului indivizilor.*

Natura însă exercită o înfluenţă şi asupra sufletului. Astfel omul de la munte având privirea zăgăzuită de stâncile munţilor îşi întoarce gândul asupra lui însuşi şi duce o viaţă sufletească interioară. De aceea poezia şi filozofia lui e intensivă; iar temperamentul şi caracterul e specific al omului de la munte. Cel de la şes având orizontul larg, îşi pierde privirea în infinitul zării şi e chemat a trăi o viaţă exterioară; de aceea poezia şi filozofia lui e extensivă. Să comparăm în acest scop pe Scandinavi cu Grecii, Italienii, etc.

Firește că omul nu s'a lăsat doborît de natură, adaptându

se ei; ci a căutat şi a reuşit să influenţeze şi el asupra ei. Aici e originea culturei şi tecnicei, de unde şi a civilizaţiei,

Aceasta e aşa zisă **problemă a mediului fizic**, cunoscută şi sub denumirea de **condiţiunea ori cadrul cosmologic.**

2. Viaţa socială mai e determinată şi de starea bio-fiziologică a indivizilor. Dacă un corp sănătos dă o minte sănătoasă, atunci cu atât mai mult starea organică a indivizilor va contribui calitativ şi cantitativ la progresul societăţii. O ţară de oameni vânjoşi, ori cu calităţi organice superioare va avea o organizaţie socială mai înaintată (Romanii, Spartanii, Scandinavii). Un popor de oameni limfatici, ori tuberculoşi, ori greoi va avea o organizaţie socială mai anemică (afară de alte cauze de altă natură). Dar aceasta depinde şi de constituţia biologica ereditară atavică; şi aici se pune problema rassei. De aceea fiecare populaţie cu fiecare rasă îşi are procentul ei de vitalitate şi nota determinantă a temperamentului îndivizilor. Aceasta înfluenţă a forţei biologice, a vitalităţii propriu zise asupra vieţei sociale formează **problema mediului biologic** numită încă şi **condiţiunea sau cadrul biologic.**

3. O societatea mai e determinată şi de mentalitatea, de ideile, de sentimentele şi de desvoltarea funcţiunilor sufleteşti în genere. Astfel moralitatea, religia, educaţia, etc. se datoresc desigur şi concepţiei despre viaţă (filozofică ori banală) şi instinctelor, simţimintelor şi ideilor cari stăpânesc sufletul indivizilor. Insăşi solidaritatea şi cooperaţia socială nu sunt altceva decât rezultat al sentimentelor ori reacţiunei societăţii. Făcând o comparaţie, solidaritatea ar corespunde simpatiei, iar cooperaţia unui act conştient chibzuit din viaţa unui individ. Şi pentru aceasta societatea pune baza pe cultura şi educaţia copiilor şi a maselor poporului. Această înfluenţă a structurei psihice a indivizilor asupra vieţei sociale, a felului de a fi a unei societăţi formează **problema mediului psihic**, cunoscută şi sub numele de **condiţiunea sau cadrul psihic.**

4. In fine o societate vrând nevrând e şi sclava datinelor, tradiţiilor, trecutului ei, care îi dă un colorit aparte. Ca să întrebuinţăm expresia plastică a poetului *„noi suntem sclavii morţilor noştri"*. Fiecare epocă a societăţii fiind un rezultat al celei anterioare trebue să ţină seama de trecut. De aceea legea evoluţiei are foarte multă aplicativitate în sociologie, dintre cari cea

mai desbătută chestiue e originea societății Aceasta înfluență a trecutului asupra vieței sociale formează **problema mediului istoric**, denumită încă **condițiunea** sau **cadrul istoric.**

Toate aceste influențe, condiții la un loc alcătuesc *albia*, în care se desfășură viața unei societăți numită cu o expresie *cadrul social.*

II. Problema activității sociale. O societate, ca fiind o grupare de indivizi, va avea și ea frământările ei, bucuriile și durerile ei colective, ideile și scopurile ei, și atâtea nenumărate forme de manifestare ale vieței sale, cari cu o vorbă sunt denumite activitate socială. Astfel, *ceea ce se gândește* (școală, știință, artă, etc.), *ceea ce se simte* (panica, entuziasm, solidaritate, etc.), ca și *ceea ce se hotărăște și se realizează* (industrie, agricultură, reforme, războae, etc.) *formează la un loc* **activitatea socială.** Și această activitate socială se deosebește foarte mult de cea individuală. In societate un om nu face atât ceea ce vrea el, cât ceea ce-i impune societatea prin profesiune, obligații, drepturi, etc...

Activitatea socială e de patru feluri, fiindcă patru sunt modurile ei de manifestare. Și anume:

1. Societatea e ținută de voe de nevoe să asigure existența materială, avuțiile necesare indivizilor. Această sforțare, această activitate se cheamă **activitate economică.** (De aici legătura sociologiei cu economia politică).

2. Cum în sufletul fiecărui om sunt într'un veșnic conflict două instincte, cel egoist cu cel altruist, neînțelegerile sunt inerente la orice pas între oameni. Și atunci societatea e obligată prin organele ei să se ocupe cu stabilirea și restabilirea dreptului și binelui, la nevoe trăgând la răspundere și sancționând vinovății. Această activitate a societății se numește **activitate juridică.** Ea e în legătură cu dreptul și morala.

3. Fiindcă nu toți indivizii pot lua parte la desbaterile, hotărârile, treburile și la conducerea societății mai ales, societatea a trebuit să se ocupe și de acestea; iar activitatea în legătură cu toate nevoile de mai sus se numește **activitate politică.** Ea se realizeze în chip organizat prin miniștri, parlament, funcționari, apoi partide politice, etc. E în legătură cu șt. politică.

4. In sfârșit la răstimpuri de liniște societatea se ocupă și de perfecționarea spirituală a membrilor ei prin școală, biserică,

artă, academii, etc. Aceasta e **activitatea spirituală.** Fiindcă aceste preocupări sunt foarte variate, fiecare activitate măruntă având domeniul ei, poartă numiri proprii. Astfel avem *activitatea religioasă, activitatea artistică, activitatea ştiinţifică, activitatea educativă, activitatea morală, activitatea limbei,* etc.

Toate aceste activităţi la un loc formează problema generală a activităţii sociale. La fiecare, activitatea sociologică cercetează primele începuturi, fazele de desvoltare, forme, instituţii etc.

Se obişnueşte în sociologie a se numi fiecare studiu separat al problemei cu denumirea de sociologia ei; astfel întâlnim sociologia cosmologică, sociologia biologică, psihologică, istorică, economică, etc. Aceasta înseamnă că e vorba de studiul sociologic al fiecărei probleme.

Mai se întâlnesc însă aceste expresiuni şi într'un înţeles defectuos. Au fost sociologi, cari au crezut că pot explica întreaga viaţă socială prin o singură latură: ori prin influenţa cosmologică (a mediului fizic), ori prin cea psihică, ori prin factorul economic, ori prin activitatea politică, etc. Şi atunci acestui fel de tălmăcire a vieţei sociale i s'a dat numele respectiv de sociologie cosmologică, biologică, religioasă, etc. Dar această sociologie e unilaterală şi greşit concepută. Viaţa socială trebueşte examinată complect: şi sub raportul înfluenţelor, ce le suferă şi în ceea ce priveşte însăşi traiul ei, activitatea în toate formele ei.

Diferitele forme de societate, pe cari le întâlnim astăzi sunt: familia, clanul, tribul şi naţiunea (şi aceasta uneori federalizată). Tendinţa de organizare actuală a naţiunei, e *statul naţional* şi *cultural;* iar ca notă de viitor statul încearcă să se sprijine pe corporaţie, *stat corporativ.* (De ex. Italia). La noi ideea o reprezintă D. M. Manoilescu.

Învăţătorul fiind un factor de seamă în mecanismul social, rolul lui trebueşte precizat. El ere nevoe să-şi cunoască foarte bine societatea şi viaţa socială în care va trăi şi activa; iar mijlocul la aceasta este *monografia sociologică.* Despre dânsa vom scrie în numărul următor.

N. Dragomir

Unirea Basarabiei.

Ziua mare şi fericită din viaţa neamului nostru nu s'a îndepărtat aşa de mult, încât povestirea simplă despre actul Unirii Basarabiei să fie începută cam astfel:

— Imi aduc aminte, eram tânăr, când moldovenii din Basarabia s'au alipit de ţara poporului românesc.

Evenimentul acesta, desăvârşit pentru noi, încă nu poate fi redat numai ca un fapt istoric. In memoria proaspătă a unei generaţii întregi se desvălue astăzi, şi se va desvălui mult timp înainte, anul şi ziua, şi clipa, când darul ceresc s'a lăsat în mijlocul sforţărilor nemaipomenite.

Istoviţi de sărăcie şi chinuri, cuprinşi în întunericul adus de războiu, cu rănile nevindecate, cu sufletele pironite la graniţa nădejdei omeneşti, ne-a fost hărăzit să vedem prima lumină:

Anul 1918—Unirea Basarabiei.

Un an. Un fapt..

Numai câteva cuvinte, dar în ele s'au concentrat şi ultimele dureri ale muribunzilor pe câmpul de luptă, şi toate vărsările de sânge ale ostaşilor, şi suferinţele atâtor generaţii româneşti.

Au trecut şasesprezece ani. In acest timp, făptuitorii marelui act, împreună cu posesorii de documente şi mărturii, şi-au făcut şi ultima datorie de-a înzestra podoaba naţională cu elemente istorice şi dramatice. Avem dar întregit şi cuvântul pentru generaţiile viitoare. Pentru aceia, care vor începe povestirea în felul următor:

— Sub Domnia Regelui Ferdinand I, în anul 1918, strămoşii noştri s'au jertfit într'un războiu crâncen şi, după învingerea duşmanilor, am realizat unirea tuturor românilor.

Aşa va fi.

In cuprinsul aceluiaşi pământ, aceleiaşi credinţe, aceluiaşi grai, aceloraşi datine. Va fi şi mâine şi totdeauna. Căci s'a confirmat încă odată faptul că puterea unui popor se găseşte în conştiinţa lui naţională.

Şi astăzi, când sărbătorim împlinirea năzuinţelor şi a visului de secoale, nu ne rămâne decât să repetăm:

Cunoştinţa naţională să fie veşnic trează!

La lumina ei să fie răzbătut drumul, pe care va trebui să meargă neamul nostru. Propăşirea de Societate şi cârmuire să se facă în acord cu această conştiinţă.

N. Spătaru.

Precizări psihologice:

temperament și caracter.

In diversitatea atitudinelor prin care omul individ reacționează la excitațiile lumei din afară, el este necontenit determinat de acea simțire lăuntrică care este „eul". Cu alte cuvinte felul în care noi reacționăm este egocentric și depinde totdeauna de raportul pe care îl stabilește ființa noastră biopsihică între „eu" și „nou eu". Chiar și atitudinele nostre cele mai obiective, care ne par lipsite cu desăvârșire de o dorință, interes sau notă personală sunt, în ultima analiză, determinate tot de simțirea celui care este nelipsită la om atâta timp cât există o conștiință normală.

Dar ce este acest *eu* enigmatic? In câteva cuvinte *eul este conștiința intuitivă de sine, este o autoimagine psihică, o simțire profund subiectivă produsă de oglindirea ființei noastre psiho fizice în ea însăși.* Simțirea aceasta are o deosebită însemnătate în viața sufletească a omului întrucât, odată formată, ea organizează toate funcțiunile conștiinței într'un *tot organic și specific numai ființei noastre* și prin aceasta condiționează felul nostru de anticipare și reacțiune sufletească.

Vedem deci că produs el însuși al conștiinței, eul devine factorul ei *individualizator și organizator.* Deaceia eul nu poate fi conceput ca o noțiune abstractă. El este legat în mod organic și indisolubil de o conștiință, de un individ. Câte conștiințe, câți ndivizi, atâtea euri vom avea. Există deci un raport de interdependență și autodeterminare între eul și conștiință. Deaceia eul unui individ este unul în epoca copilăriii și altul în epoca tinereții, bătrâneții etc. căci conștiința, ca și întreaga făptură psihofizică a copilului, este alta decât a omului matur. Evoluția lui este deci în dependință de îmbogățirea experienței individuale.

Așa dar manifestarea eului este condiționată de o serie întreagă de dispoziții psiho-fizice care împreună formează individualitatea noastră. Care sunt aceste dispoziții? Știința psihologică le grupează în două categorii bine distinse: *temperament și caracter.*

In prima categorie intră toate dispozițiunele emoționale și

eprezentative care stau la baza conştiinţei corpului nostru fizic, dispoziţiuni pe care individul, în cea mai mare parte, le are moştenite dela predecesorii săi, iar în a doua categorie dispoziţiunile şi mai ales însuşirile de ordin voliţional care stau la baza conştiinţei morale şi sunt în marea lor parte câştigate de individ prin experienţa conştientă a vieţii sale de relaţie.

După felul în care la un individ intră în combinaţie, sau predomină mai intensiv anumite dispoziţiuni din prima categorie, psihologia distinge opt feluri de temperamente: amorf, opatic, nervos, sentimental, sanguin, flegmatic, coleric şi pasionat. Să fim bine înţeleşi: *acestea sunt felurile temperamentului şi nu a caracterului.* Dar în cazul acesta se pune întrebarea de câte feluri este caracterul? Şi aici psihologia ne răspunde că *nu există decât un singur fel de caracter: caracterul moral.* Să vedem dacă este aşa şi nu cumva psihologii se înşeală.

Spuneam mai sus că noţiunea de caracter, cuprinde însuşiri de ordin voliţional, adică dispoziţiuni de acţionare pe care individul lea câştigat el însuşi prin *activitatea conştientă* de fiecare zi. Ştim că activitatea conştientă presupune *motivarea actiunei,* motivarea presupune o *judecată de valoare* (aprecierea), iar judecata de valoare este legată de anumite *norme etice* şi direcţionată de *un ideal moral.* Cu alte cuvinte prin caracter omul ia o atitudine de valoare şi acţiune faţă de lumea din afară şi în această atitudine el trebue să ţină seama de anumite norme şi ideal. Şi atunci dacă în motivarea acţiunilor noastre ac ceptăm ca singurul criteriu de clasificare normele morale şi idealul moral şi altul nu poate fi—atunci nu este posibil decât un singur fel de caracter: *caracterul moral;* pentru că nu poate fi recunoscută ca bună decât o singură atitudine, *atitudinea morală deci acţiunea morală.*

In această ordine de idei, caracterul, ca funcţie sufletească, poate fi desăvârşit sau mai puţin desăvârşit; moral, mai puţin moral sau amoral; bun sau rău; constant sau şovăitor etc. Toate acestea însă nu sunt feluri de caractere ci numai grade de perfecţiune sau imperfecţiune a unicului fel de caracter care poate fi admis în accepţia culturei noastre: *caracterul moral.*

Este bine să nu facem confuziune între aceste două categorii de dispoziţiuni sufleteşti aşa de bine distincte: tempe-

ment şi caracter, mai ales pentru noi educatorii Şi iată dece. Temperamentul fiind mai mult produsul eredităţii, strâns legat de constituţia organică a corpului, este un element constant şi aproape invariabil care scapă voinţei noastre. El nu poate fi schimbat de noi şi nici de alţii decât într'o măsură foarte redusă. Un om sanguinic rămâne toată viaţa lui sanguinic, altul pasionat la fel. etc. Studiul lui însă este de o netăgăduită valoare practică pentru educator deorece îi *indică condiţiunile individuale care determină manifestarea eului* nostru, condiţiuni cari pot fi *favoribile* şi *defavoribile* scopurilor educaţiei. Cunoscându-le educatorul va selecţiona şi aplica cu mai multe şanse de izbândă diferite mijloace de educaţie acelui individ.

Dar aceste mijloace de educaţie nu pot viza niciodată schimbarea sau transformarea complectă şi totală a temperamentului. Ele pot însă, pe de o parte, *să favorizeze dezvoltarea şi întărirea dispoziţiunelor bune*, adică acelor favorabile scopurilor noastre în educaţie, iar pe de altă parte *să inactiveze, să oprească desvoltarea dispoziţiunelor rele, sau defavorabile.*

Cum putem ajunge la acest rezultat?

Prn educaţia dispoziţiunilor şi însuşirilor cuprinse în cea-laltă categorie adică a caracterului. Cu alte cuvinte *educabil*, în înţelesul ştiinţific al cuvântului, este numai *caracterul.* Însă pentru a putea educa caracterul unui individ trebue neapărat *să-l cunoaştem printr'o justă interpretare psihologică a temperamentului.* Şi cu aceasta păşim în problema largă şi atât de spinoasă a educaţiei morale care, după cum vedem, se reduce la formula lui Förster aşa de zgomotos trâmbiţată şi din nefericire aşa de puţin practicată—*„formaţi caractere"*—formulă care cu drept cuvânt este unica salvatoare a societăţii decăzute de astăzi. Dar virtualitatea ei salvatoare nu poate fi atinsă decât prin cunoştinţa, perfecţiunea morală şi mai presus de toate munca neprecupeţită a acelor în mânele cărora este încredinţat destinul uman—*a educatorilor.* Dar despre aceasta într'un articol viitor.

Vladimir M. Neaga.

revizor şcolar.

Hotar între două lumi.

I.

Bătrânul Nistru gârbovit
Desparte două lumi cu zor
Si duce 'n val necontenit
Spre mare taina vieții lor.

II.

Și-acolo valurile 'n veci
Clădesc fosile-a vieții lor:
Din stânga chin și lacrimi reci;
Din dreapta vis de viitor.

III.

In valul stâng trist suspinat
S'aude clocotind mereu
De sânge mult pe mal vărsat
Sub ascuțiș și plumbul greu.

IV.

Păgâni, creștini și iar păgâni,
S'au izolat de tot ce-i sfânt,
Nutresc iluzii de stăpâni
Ai raiului depe pământ.

V.

In valul drept tresaltă lin
Viață veselă mereu
Și ruga bunului creștin
Cu gândul treaz la Dumnezeu.

VI.

Auzi cântări și vezi și joc.
Progres și soare liniștit,
Vezi flori cu roșu ca de foc
Simbolizând „vis împlinit".

VII.

Și-ajuns în mare val cu val
La judecata de apoi
Spun viața toată depe mal...
De-s grijі, de-i bine... sau nevoi.

VIII.

Și marea auzind așa
La valuri le dădu porunci:
— „Treci valul drept în dreapta mea;
Iar stângu 'n stânga să te arunci!"

Ilie I. Isbăsescu.
înv. Cornești, Lăpușna.

O sarcină pentru învăţători.

Este desigur necesară prăznuirea oamenilor mari şi evenimentelor însemnate din viaţa unei ţări. Au o neîndoelnică valoare educativă, înălţătoare de suflete şi de aceia tradiţia lor trebueşte păstrată cu sfinţenie.

Istoriografia însă, în zilele noastre, se abate din făgaşul obişnuit. Evenimentele mari politice, războaie, alianţe, genealogii domneşti trec pe planul al doilea al preocupărilor istorice. In schimb, ceiace stârneşte îndeosebi interes este istoria neamurilor, a alcătuirilor omeneşti, pornind dela cele mai mici către cele mai mari. Istoria unui neam începe din ce în ce mai mult să fie sinteza istoriei tuturor satelor acelui neam.

In apus, mai ales în Anglia, cele mai importante lucrări de istorie se referă la istoria unor sate străvechi. De asemenea o închinare asemănătoare se observă şi în România. Institutul social român, de sub conducerea fostului ministru al şcoalelor Gusti, a cercetat cu amănuntul şi din felurite puncte de vedere viaţa satelor româneşti de pretutindeni.

In Basarabia, Cornova răzăşească a făcut obiectul discuţiilor savante ale învăţătorilor bucureşteni. Academia română anunţă premii pentru monografii săteşti şi numeroase asemenea monografii ies la iveală. Din acest punct de vedere, câţiva învăţători basarabeni s'au ilustrat obţinând frumoasă izbândă morală pentru munca depusă de ei

Basarabia este o regiune nouă pentru istoriografia românească. Istoricii ruşi n'au avut niciodată interesul să meargă mai departe de 1812. Pentru ei Basarabia începe cu Puşchin şi se termină cu el.

La ţară, în zapisele şi ispisoacele păstrate până şi astăzi în casele răzăşeşti sau în vechile conace boereşti. în însemnări pe margini de cărţi bisericeşti, istoria neamului îşi are tălmăcitori. In aceste foi îngălbenite de hârtie, în pergamentele roase de vechime se află cea mai mare bogăţie a satului, bogăţie care trebue dată la iveală

De asemeni, amintirile bătrânilor uitaţi de-ani, ca şi folclorul care pare a trezi mai mult interes, nu trebuesc lăsate să se piardă.

Invăţătorul, ca şi preotul, ca şi orice intelectual al satului basarabean, este dator faţă de neamul său să şi cunoască satul şi din acest punct pe vedere.

Ca într'o biserică veche şi glorioasă, suta de ani de stăpânire rusească a aşternut o tencuială eftină peste zugrăvelile minunate ale ctitorilor de de mult.

Bună voinţă şi încredere să fie şi mulţi din cei ce se vor apuca să caute vor găsi recoltă îmbelşugată de mulţumire sufletească.

A. V. Sava.

Ne cerem drepturile.

După unirea Basarabiei cu Patria-Mumă, corpul didactic din această provincie — prin asociațiile profesionale — a dus lupta pentru unificarea învățământului primar cu cel de peste Prut, obținând introducerea gratuității și obligativității învățământului primar. Obligativitatea, mai ales, isvora din necesitatea de a-i aduce la școală pe toți fii de moldoveni, ca să-și lumineze mintea și să-și încălzească inimele la focul sacru al iubirii de țară și neamul de care fusese despărțit 106 ani.

Imediat după aceasta, a venit în discuție chestiunea încadrărilor corpului didactic. Rezolvarea ei a tărăgănit câțiva ani, din cauza diferitelor categorii de învățători, cari aveau diferite studii și diferite diplome, obținute de la împărățiile sub care provinciile românești au stat atâția ani de zile.

După mai multe sforțări și intervenții la minister, învățătorii din provinciile unite au câștigat și acest drept de a fi încadrați în aceleași grade și cu aceleași titluri ca și frații lor din Vechiul Regat; așacă al șaisprezecelea an dela unire ne găsește pe toți în aceiași situație față de școală și față de stat.

Dacă în trecut dăscălimea basarabeană avea chestiuni locale de rezolvat și drepturi speciale de revendicat, în prezent luptăm cu toții pentru acelaș scop, pentru acelaș ideal.

Noi astăzi nu cerem altceva, decât ca școala primară, școala poporului, să fie ridicată la locul de cinste ce i se cuvine. Dar — ca să poată fi ridicată — trebuie, în primul rând, ferită de *molima politicianistă*, apoi să i se dea tot ce-i trebuie, ca ea să devină adevăratul locaș de lumină și cultură, nu *cuib de infecție* și *pepinieră de tuberculoși*.

In ce privește corpul didactic, noi cerem dela acei ce stau în fruntea treburilor statului și conduc destinele neamului, ca să ne dea nici mai mult, nici mai puțin, decât drepturile ce ni s'au recunoscut prin legi speciale, în urma votului exprimat de reprezentanții națiunii.

Și cari sunt acele drepturi?

Mai întâii salariile neachitate în bani pe anii din urmă.

Sunt drepturi băneşti, de care noi învăţătorii, împreună cu alte câteva categorii de slujbaşi ai statului, am fost lipsiţi.

Bonurile de impozite, ce ni s'au dat pentru salariile restanţate din 1931, nu mai au astăzi nici o jumătate din valoarea lor. Invăţătorii, plătind impozitele pe 1931 în bani, nu le pot folosi, decât: ori vânzându-le cu 40%, ori aşteptând ferecitul moment al ieşirii la sorţ

Ni s'a lăgăduit că salariile pe Martie şi Aprilie 1932 să ni se achite în *bani*, dar până acum nici această promisiune nu e tradusă în fapt.

Chestiunea cea mai arzătoare — însă — pentru noi, e chestiunea *gradaţiilor* şi a *sporurilor* rezultate din înaintările în grad

Gradaţiile — după lege — fac parte integrantă din salarii; ori, lipsind pe învăţători de ele, însemnează să le răpeşti o parte din salarul destinat să le asigure minimum de existenţă.

Sporurile rezultate din înaintările în grade deasemeni sunt drepturi câştigate prin muncă şi examene, deci ele trebue acordate la data când învăţătorul a obţinut noul titlu în învăţământ.

Cerem apoi să se respecte art. 139 din lege, în ce priveşte plata suplinitorului în caz de boală a învăţătorului.

E nedrept ca unui învăţător bolnav, care în afară de hrană mai are nevoie şi de asistenţa medicală, să i se iea 75% pentru suplinitor.

Acestea sunt câteva din cele mai importante doleanţe ale învăţătorimii şi, fiindcă ne găsim în preajma întocmirii bugetului statului pe 1934/935, rugăm pe D-l Ministru al Instr. publice, de a cărui bună voinţă nu ne putem îndoi o clipă, ca să facă toate sforţările pentru ca justele cereri ale corpului didactic primar să fie aduse la îndeplinire.

I. Cioabă.

Invățătorii în literatură.

Literatura în general fiind ecoul realității în timp și spațiu, ne înfățișează viața omenească cu toate necazurile, bucuriile și peripețiile ei. Așa stând lucrurile, cu cât această viață va fi mai fidel și mai frumos redată, cu atât și scriitorul va fi mai apreciat de opinia publică.

La noi, ca și în literatura altor popoare, sunt scriitori cari s'au ocupat de o anumită clasă socială, sau categorie de funcționari.

De ex: Ion Ardeleanu, în romanul. „Viermii pământului", descrie viața mizerabilă a lucrătorilor minieri. In „Casa cu fete" ne înfățișează viața urîtă și degradatoare din bordeluri.

Brătescu-Voinești, scriitor de marcă, în cartea intitulată „In lumea dreptății", vorbește despre avocați și magistrați

L. Rebreanu în nuvela „Prostii" înfățișează pe țăranul nostru grijuliv, care — de frică să nu piardă trenul — vine la gară cu 7 ore înainte, iar la urmă tot îl scapă, din cauza casierului abuziv, care nu-i dă la timp biletul. Barnovschi, în „Neamul coțofănesc", I Slavici în „Popa Tanda". înfățișează diferite tipuri de preoți.

In rândurile de mai jos mă voiu sili să arăt cum sunt înțățișați învățătorii în literatură.

M. Sadoveanu în nuvela „Domnul Trandafir" descrie pe dascălul rural bun la suflet, muncitor, dar sărac. Domnul Trandafir este un dascăl eminent, care în orele libere lucrează alături de țărani cu copiii se poartă blajin și, numai când se supără prea tare, atunci rostește „Măi, domnule, măi!" Deasemeni în „Duduia Margareta" învățătorul este prezentat în haine sărăcăcioase, din care cauză nu este prea bine privit la curtea boerească. In romanul lui Al. Cazaban „Un om supărător", învățătorii titulari privesc de la distanță pe suplinitorii din învățământul primar cari n'au la bază studii de școală normală, ci câteva clase de licee.

Mai sunt redate apoi tipuri de învățători cari la început o duc greu, dar cari prin politică ajung deputați și oameni cu situații materiale destul de bune.

Scriitorul care zugrăveşte mai bine pe învăţător este Cezar Petrescu, în romanul „Apostol".

Nicolae Apostol este un tânăr învăţător, care porneşte plin de idealism să-şi facă datoria într'un sat cât mai departe şi mai sărac.

Acest sat se chiamă „Ponoare". Şcoala este o ruină, locuinţele oamenilor la fel.

Apostol, de la început este hulit de notar, primar, şeful de post şi chiar de popa Ştefan. Cu un sacrificiu de martir, reuşeşte să treacă peste toate piedicile şi să construiască o şcoală frumoasă, o şosea prin mijlocul satului şi să facă din „Ponoare" un sat model, cu gospodării bine întemeiate, după exemplul dat de el.

Nicolai Apostol este tipul învăţătorului neobosit, care-şi pune tot sufletul pentru ridicarea nivelului cultural al poporului, în mijlocul căruia păstorea.

In romanul „Ion" de L. Rebreanu, învăţătorul Herdelea este redat ca un dascal sărac, căruia nu-i ajunge niciodată leafa şi trăeşte tot din aconturi Cu autorităţile şcolare şi administrative o duce bine, numai cu popa Belciug, poreclit „pământuf", nu se poate împăca.

Am enumărat numai câţi va scriitori, cari, în operele lor, s'au ocupat de învăţători. In general învăţătorul este înfăţişat ca om muncitor, idealist, pătruns de spiritul de jertfă pentru binele patriei şi al neamului, dar modest şi sărac. Aproape în aceiaşi stare se găseşte şi azi. Intr'adevăr, membrii corpului didactic, cu salariile mici şi neplătite pe câteva luni din urmă, au ajuns într'o situaţie grea. Societatea ne apreciază munca, însă unele guverne ne-au tratat cu vitregie.

Ne-au lăsat să cerem milă ţăranilor şi copiilor, pentru a nu muri de foame; ne-au făcut să ne plecăm capul în faţa celor ce trebuia să ne prezentăm ca apostoli cu toată demnitatea. Să sperăm, însă, că vremurile vor vindeca toate rănile trecutului şi că şcoala va fi ridicată la locul de cinste ce i se cuvine, iar învăţătorul îşi va recăpăta prestigiul de adevărăt luminător al poporului.

Spiru Vutcaru.
Nimoreni.

Probleme social-culturale sătești.

Satele încep să se ridice prin căminele noastre culturale și multă lumină se răspândește de conducătorii acestor instituții, cari au înțeles că mintea omului se însenineză când dai și altora gânduri bune și inima se înveselește când acoperi cu dragostea ta inima mulțimii necăjite.

In fie care sat s'au adunat flăcăii să învețe și să joace piese de teatru, să cânte cântece frumoase românești, să joace jocuri mândre și să cetească minunate cărți.

Fetele au învățat să coase cămăși naționale cu fluturi și flori, au învățat să cânte în coruri la biserică și la serbări, iar bărbații au învățat lucruri noi și folositoare pentru gospodărie.

Dar încă multe și grele probleme se pun în zilele noastre tuturora.

Una din aceste probleme este problema hranei săteanului nostru.

Se știe cât de prost se hrănesc țăranii noștrii și unii cercetători străini chiar au arătat că neamul nostru, înzestrat de la natură cu atâtea calități, începe să degenereze din cauza hranei neîndestulătoare. - Autoritățile militare au făcut și ele constatarea că tinerii cari se prezintă la recrutare nu mai au sănătatea, vigoarea și puterea de rezistență a flăcăilor noștri de odinioară.

Se înțelege de la sine că această debilitate continuă și progresivă a tineretului nostru este foarte prielnică tuturor boalelor. Din această causă și mortalitatea copiilor noștrii de la țară este cea mai mare din lume.

Boalele provocate în mare parte din cauza hranei insuficiente, contribuie mult la slăbirea puterii de muncă a femeilor și bărbaților de la țară. Astra noastră are datoria să arăte ce înrâurire colosală are, în rău, această insuficientă hrănire asupra economiei noastre naționale și să arăte care este datoria căminelor în această importantă chestiune.

Farmacist **D. Diaconescu.**

ŞC. PRIMARĂ DE APLICAŢIE
„CULTURA"
de pe lângă şc normală de învăţători
Chişinau
Clasa II-a

Propunător:
P. N. Panaitescu
institutor
14 Martie 1934

Lecţie model.

Obiectul: Geografia.

Subiectul { Lecţia recapitulativă: *Numele forma şi mărimea jud. Lăpuşna.*
Lecţia progresivă: *Pământul şi apele.*

Material didactic: { Harta jud. Lăpuşna
Albumul geografic
Ilustraţiile din manual.

Plan semi-desvoltat.

A. Lecţia recapitulativă.

Să iasă Antonaş la hartă şi să-mi arăte marginile jud. Lăpuşna! Treci la loc! Ce formă are? Cu cine se mărgineşte la nord, la sud? La răsărit, la apus? De la cine şi-a luat numele jud. Lăpuşna?..

B. Lecţia progresivă.

Pe tablă se găseşte desemnată din recreaţie — harta jud. Lăpuşna.

Introducerea: Copii, voi aţi fost pe undeva în excursie? Pe unde? Cum se numeşte apa care trece peste podul dela Visterniceni? Pe unde duce drumul la fermă? Cu ce erau semănate locurile? Cine a mai fost prin alte locuri din judeţ?.

Anunţarea Azi vom vedea cum e pământul judeţului nostru.

Concreţiunea: *1) Expunerea cunoştinţelor.* Copii, pe ce fel de locuri e aşezat oraşul nostru? (dealuri) Dar când eşim afară din el cum e pământul? Cine a fost la Orhei? Se arată la hartă drumul care merge spre Orhei. Ce fel e pământul până la Orhei? (dealuri). la uitaţi-vă pe hartă cum sunt colorate aceste dealuri? (cu cafeniu).

Cum se cheamă aceste dealuri? (se citeşte pe hartă). Ia să însemn şi noi pe hărţile noastre! Scoateţi caetele cu harta jud Lăpuşna! Insemn cu cretă cafenie pe tablă dealurile. Numirile dealurilor le scriu în partea stângă a tablei; iar pe harta depe tablă se înseamnă numai cu iniţiale. Lă fel procedează şi copiii pe caietele lor. Copiii înseamnă pe caete cu creioane cafenii dealurile si scriu numele şi iniţialele cu creion negru.

Copii, ia amintiţi-vă cum e pământul pe valea Bâcului? Cu ce e acoperit? Cine vrea să arate pe hartă valea Bâcului? Cum e colorată? (cu verde) Să însemnăm şi noi cu verde pe hărţile noastre? La fel procedez cu toate câmpiile. Cu ocazia dealurilor şi câmpiilor se discută şi despre văi.

Să arăte Lunchievici la hartă apa Bâcului! Cu ce culoare e însemnată? (albastru) la priviţi! De unde isvoreşte? Pe unde trece? Să-l însemnăm şi noi pe hărţi cu albastru! Cum am spus că se chiamă această apă? Scrieţi şi numele cu creion negru? Dar apa care ne desparte de Rusia cum se chiamă? Cine o poate arăta la hartă? Ia priviţi pe hartă e mai mare ori mai mic Nistrul ca Bâcul? (Le spun cu această ocazie că el vine foarte de departe şi se varsă în mare; de aceea se chiamă fluviu). Se înseamnă pe hartă. Tot astfel procedez cu apele: Prutul, Lăpuşna, Cogâlnicul, Botna şi Isnovăţul, compărându-le cu Bâcul cunoscut de copii dând şi explicaţiile de rigoare, ca de pildă faptul că unele seacă vara, se umflă primăvara, etc. In predarea cunoştinţelor le voi ilustra şi cu vederile din manualul elevilor. Deasemenea vom căuta dealurile şi apele şi în harta din manual.

2) Aprofundarea. Şterg numirile de pe tabelă afară de literile iniţiale; copiii închid caetele. Prin întrebări recapitulez lecţia cu lux de amănunte. Ea trebue reconstituită de către clasa întreagă.

3) Reproducerea liberă. Se povesteşte apoi lecţia de către copiii care se oferă, după ce s'au şters de pe tabelă şi literele iniţiale ale numirilor.

Abstracţiunea: *Rezumat.* Care sunt dealurile jud. Lăpuşna? Dar apele. Se enumără numai, fără explicaţii.

Încheerea: 1) Se spune copiilor că pe Nistru şi Prut se poate merge cu vaporaşe şi bărci, se arată ilustraţii în acest senz din album.

1) Le citesc cu expresiv un pasaj de lectură din: „O plimbare cu trăsura prin judeţ".

3) Teme pentru acasă.

Actualităţi.

Nouă şcoală experimentală în Germania.

Dacă şcoala populară dinainte de război era susceptibilă de toate criticile, în schimb cea de după război prezintă un aspect din cele mai interesante. Germania e astăzi ţara şcoalelor experimentale. In această privinţă oraşul Manheim e cel mai vestit prin sistemele sale de şcoală.

Acum se experimentează un nou gen de şcoală la Maienţa: *şcoala familială.* Această şcoală experimentală funcţionează ca o anexă a Institutului pedagogic din localitate de sub conducerea D. Dr. Niemann. Ideea, pe care se sprijină această experienţă, e aceea că mediul educativ cel mai potrivit pentru copii e acela, care se apropie cât mai mult de mediul familiar. Aşa dar aici nu vom întâlni clasele cunoscute în sistemele şcolare curente; cu atât mai puţin clasele omogene ate sistemului din Manheim. Aici elevii trăesc în grupuri de copii între 6 şi 10 ani, diferind după vârstă, după capacitate şi după sex. Şcoala dispune de un útilaj perfecţionat, având aparate de proecţie, de cinemă, săli de muzică, gimnastică, bibliotecă, etc. Sistemul de instrucţie e asemănător celui studenţesc.

Fiecare se interesează, citeşte, se documentează singur, educatorii fiind un fel de sprijin la care poate apela când simte nevoe.

Pentru studierea noului sistem de şcoală suszisul Institut pedagogic a creiat un întreg arsenal pedagogic (fişe, tablouri, grafice, instrumente, etc.)

Se crede că prin sistemul şcoalelor familiale se va ajunge mai eficace la formarea personalităţii corespunzătoare timpului.

Reforma învăţământului primar în Franţa.

O altă noutate e proectul de reformă a învăţământului primar în Franţa, care a stârnit o furtună de critici în cercurile pedagogice. Obiectul principal al discuţiilor îl formează mai ales chestiunea frecvenţei şcolare.

Acolo ca şi la noi, deşi mai puţin, frecvenţa şcolară e o problemă. Astfel se fixează obligativitatea (art. 1) pentru copiii de ambele sexe dela 6—14 ani încheiaţi. Se iau apoi *măsuri împotriva acelora cari angajează în serviciile lor copii de vârsta şcolară*, măsuri cari pot merge până la *interdicţia drepturilor cetăţeneşti, civile şi de familie*.

Pe de altă parte, pentru a asigura o frecvenţă şcolară efectivă, proectul mai urmăreşte o aplicare reală şi a principiului gratuităţii. Astfel părinţii, cari au mulţi copii şi nu au alt mijloc de trai decât munca, vor primi o îndemnizaţie. Ea va fi în raport cu paguba, pe care i-ar aduce-o lipsa de la muncă a copilului trimis la şcoală.

Formarea personalului didactic în Franţa.

Cel de al 50-a congres al Ligei franceze de învăţământ care va avea loc la 17 Mai a. c. îşi propune ca punct principal de program formarea profesorului şi învăţătorului.

In ce priveşte pe învăţători, se agită ideea *„şcoalei unice“* secundară; adică în loc de liceu şi şc. normală să existe un singur curs secundar cu bacalaureat. După terminarea lui, acei cari simt că au vocaţie pentru educaţie, vor urma un curs de pregătire profesională de 2 ani într'un *institut pedagogic*.

Sindicatul învăţătorilor combate ideea şcoalei unice, deoarece prin desfiinţarea şcoalei normale se periclitează însăşi învăţământul popular. Şcoala normală actuală e o şcoală de specialitate, în care se capătă nu numai cultura generală (ca în liceu), ci o educaţie efectivă, lentă şi prin aceasta naturală în genul profesiunei lor apostolice.

N. D.

RECENZII

CARŢI

Şcoala şi copilul, de John Dewey, cu o introducere de Eduard Claparède.

John Dewey a fost profesor de pedagogie şi filozofie la universitatea din Michigan, apoi la Chicago şi în cele din urmă la New-York. A fost un om cu o gândire adâncă şi fină, un analist de frunte în ceea ce priveşte procesele minţii. Trăsăturile fundamentale ce se desprind din pedagogia întemeiată de el sunt în număr de trei şi anume: genetică, funcţională şi socială. Este genetică pentru motivul că cere ca elevul să fie crescut dinăuntru, nu să fie educat din afară; el trebue să se instruiască, nu să fie îndoptat Este funcţională în sensul că îşi propune să desvolte procesele minţii, ţinând seama de însemnătatea lor biologică, de rolul în viaţă, de folosul lor pentru acţiunea prezentă şi viitoare. Este socială în sensul că ţine să pună copilul în condiţiuni de mediu în cari să practice instinctele sociale. In cartea cu titlul anunţat, găsim patru studii, cari au fost scrise în timpuri diferite, au fost publicate separat, se complectează însă în deajuns şi dau o idee foarte clară de concepţiile educative ale lui Dewey.

Primul studiu e: **Interesul şi sforţarea.** Legăturile lor cu educaţia voinţei. Pentru o mai uşoară înţelegere ni se pun dintru început în faţa concepţiile a două şcoli pedagogice. Una care susţine interesul aşa cum îl susţinem — din păcate — şi noi şi una care susţine sforţarea In cea dintâi spre a menţine îndreptată atenţia şcolarilor într'o direcţie anumită şi a asigura conoştinţele ce se dau, se inconjoară de stimulente artificiale obiectul sau scopul urmărit, întocmai cum unele lucruri de rând se învelesc într'o poţighiţă de zahăr spre a atrage. In cea de doua sforţarea primează.

Aceasta susţine că viaţa este plină de lucruri fără interes şi dacă cineva nu s'a obicinuit să fie atent spre acestea, nu i s'a îndreptat atenţia decât în acea direcţie unde a fost placere, atunci în viaţa care urmează epocei şcolarităţii, în faţa greutaţilor vieţii, caracterul lui va fi zdrobit, sau lupta va fi părăsită. *Se cere deci exercitarea facultăţilor sforţărţit şi creiarea de obicinuinte.* Rezultatul primei şcoli e slugărnicie pentru ceeace prezinta plăcere, copii răsfăţaţi, absenţă de voinţă. La nea dea doua atenţie distribuită, măciciş de forţe, nimic care să îmboldească, noinţă nestimulată

Bazat pe faptul că amândouă şcoalele au ceva comun — obiectul ori faptul exterior — autorul precizează că adevăratul principiu al interesului este acela care recunoaşte potrivirea unui fapt, sau acţiune cu un imbold sufletesc, cu o dorinţă a organismului în creştere; iar definiţia este: „Interes adevărat este atunci când *eul* se identifică cu o idee sau un obiect" (pag. 31). Odată precizat adevăratul interes se trece la psihologia lui. Se arată însuşirile sale şi anume: *activ*, întrucât se adreseaza fiinţei ncaste active; *obieetiv*, întrucât se referă, e legat de un obiect; *subiectiv*, întrucât are posibilitatea de a preţui. Se arată apoi care e legătura cu dorinţa şi plăcerea şi care e legătura cu ideile şi sforţarea.

Dorinţa şi sforţarea sunt faze ale interesului şi nu apar de cât atunci când *teul* îşi propune un scop depărtat. Legătura între interes şi dorinţă se întâmplă atunci când noi ne gândim la energiile interne cari cer înfăptuire; iar între interes şi sforţare atunci când se urmăreşte un ideal şi se propun condiţiuni cari îngădue să tie ajuns. In unele împrejurări eul se exprimă direct, imediat, spontan şi nu cere decât activitatea care-l mulţumeşte. Scopul este activitatea prezentă; ex. jocul. Obiectul nu există pentru conştiinţă decât atunci cand este angajat în activitatea eului. „A spune ca un copil este atent la o coloare, nu înseamnă că el e prins de obiectul exterior, dar că urmăreşte o activitate care rezultă din prezenţa acestei colori, că propria lui activitate internă desvoltă eul atât de mult, încât face o sforţare pentru a o conserva" (pag 37—38) Sforţarea aceasta e cauzată de plăcere, şi cu timpul plăcerile nasc dorinţi. In alte împrejurări, eul se fixează asupra unor date, lucruri datorită unui conţinut sufletesc.

Aci sunt în joc ideile. la lumina cărora se trezeşte interesul. Ideile nasc sforţarea. Dorinţele şi plăcerile constituesc impulsiunile şi obişnuinţele eului (gândurile). Ideile şi sforţarea consti-

tuesc puterile active, cugetarea. Când gândurile şi cugetarea nu ţintesc către acelaş ţel, eul se munceşte pentru a se arăta în afară şi încearcă când un mijloc, când altul de exprimare. Când însă se urmăreşte un ideal, atunci eul şi-a găsit unitatea sa, nu mai întâlneşte opuneri şi începe a înfăptui. Interesul pe care-l deşteaptă pătrunde în imboldurile şi obişnuinţele individului şi le schimbă în scopuri prezente. Scopul devine un motiv. Un motiv este interesul legat de imboldurile şi obişnuinţile pătrunse de un ideal. Sforţarea naturală este tocmai această tendinţă a idealului de a se înfăptui, este lupta sa pentru a deveni motiv. „Un ideal gol şi formal e acela care nu e născut din puterile active ale individului". (pag. 50). Pentru atingerea unui astfel de ideal e nevoe de sforţare neîmboldită, silită. Ori pentru atingerea unui motiv natural, ideal, interesul şi sforţarea se prezintă ca două procese identice ale personalităţii.

Luăm mai departe cunoştinţă de acele discuţiuni ce s'au grupat jurul teoriilor lui Kant şi Herbart. Teoria lui Kant susţine că scopul dorinţei este plăcerea; dorinţa fiind o manifestare egoistă a eului, trebue înlăturată şi formată raţiunea.

După Herbart, interesul nu se leagă de cuprinsul ideilor ci atârnă numai de jocul acţiunilor şi reacţiunilor lor. Partea slabă a acestor două teorii după Dewey, e că ele despart ideile de imboldurî şi de activitatea care izvorăşte din ele. Nu-şi dau seama de funcţiunea ideilor cari servesc de călăuze înclinărilor instinctive. Psihologia herbartiană este a profesorului de şcoală, nu a elevului. Psiholog a lui Kant e a raţiunei şi la copil nu-i formată.

Psihologia lui Dewey este a copilului în sensul că pune copilul în condiţiuni cari experimentează direct, aşa ca ideile lui să evolueze gradat în şi prin mijlocul activităţii lui constructive pozitive.

Cât priveşte legăturile interesului cu învăţământul şi cu şcoala se constată că elevul are interese în parte gradului de desvoltare la care a ajuns, în parte obişnuinţelor ce a câştigat şi mediului în care trăeşte, interese necultivate, nestatornice, trecătoare. In aceste interese educatorul să vadă puncte de plecare pentru educaţie şi învăţământ. In prima epocă a şcolarităţii, copilul fiind mai copil, interesele îi sunt directe, legate de lucruri, forme, culori, etc. In faza a doua, interesul îi este indirect născut dintr'o desvoltare mai largă a vieţii sufleteşti, faptele se pot interpreta, elementele experienţei se pot coordona. Interesul fiind un proces de creştere, trebueşte condus. O conducere raţională pune în joc voinţa, formează caracterul, duce la disciplină. O exercitare silită, un joc de abstracţiuni nu formează un caracter. Condiţiunile reale ale vieţei fac să răsară interesul şi apoi caracterul. Atenţiune deci la condiţiuni! Cine ştie să descopere înclinările şi obişnuinţele active ale copilului şi să le folosească cu metodă, e pe calea adevărată. Interesele vin dela sine. Voinţa la chemarea acestora se întovărăşeste.

II. Copilul şi programele de studiu. O adevărată educaţie trebue să ţină seama de puterele sufleteşti ale copilului, cum şi de experienţa câştigată de către generaţiile precedente. Stabilirea unui raport între aceşti doi factori asigură o bună educaţie. In faţa unui copil ce se prezintă pentru prima dată la şcoală îi stau în faţă două lumi: una e aceea a experienţei proprii, restrânsă, dar personală, cu o unitate afectivă a vieţii lui şi alta întinsă în timp şi spaţiu, în care îl introduce şcoala cu specializările şi diviziunile programului de studii. Două lumi fiind, s'au format în timp două şcoli cu concepţii deosebite. Una care îşi pune ca scop înzestrarea individului cu toată experienţa câştigată de predecesori, cu atenţia îndreptată asupra programei de studii şi alta care-şi pune ca scop formarea omului ca om, socotind obiectele de studiu ca instrumente de desvoltare a facultăţilor.

A posedă copilul lumea şi a-şi pierde sufletul, e rău şi 'n educaţie ca şi 'n religie, spune aceasta. *In prima şcoală prin desciplină se asigură maximum de cunoştinţi; în cea de a doua prin interes se apropie lucrurile, fonomenele, se formează sufletul.*

Experienţa copilului cuprinde elemente—fapte şi adevăruri—de acelaş fel cu cele care le cuprinde studiile produse de raţiunea adulţilor şi stabilirea unui raport între experienţa copilului şi programa de studii duce la rezultate foarte bune. Copilul şi progrograma nu sunt decât puncte diferite, distanţate, dar, cari unite, arată drumul

ce merge dela experienţa veşnic schimbătoare a copilului la adevărurile organizate, cari alcătuesc ceeace se numesc studii. Concepţiile celor două şcoale cad. Cea adevărată este aceea care interpretează capacităţile şi instinctele copilului şi le dirigueşte pe căile lor naturale cu scop bine definit. ***Diriguirea însă e condiţionată de personalitatea educatorului.*** In programele de studiu trebue să se ţină seama de mediul în care trăeşte copilul, de cerinţele mediului şi de logica faptelor ce i se supun. Subiectele supuse spre asimilare să fie cerute de propria-i fiinţă şi să fie făcute interesante prin contrast cu o experienţă precedentă. „Un studiu are valoare când îngăduie unui şcolar să înţeleagă mai bine mediul lui social şi să judece până la ce punct poate să aducă servicii societăţii". (pag. 122)

III. Scopul istoriei în învăţământul primar. Istoria este obiectul care nu-şi are scopul de a îndopa cu date şi cunoştinţi mintea copiilor, ci de a face să vibreze sentimentul naţional. Ea ne întroduce în domeniul vieţii, ne face cunoscută originea oricărui popor, legăturile cum şi deosebirile. Scopul e de a face pe copil să prindă valoarea vieţii sociale şi de a se mândri cu această viaţă Studiul istoriei să înceapă în arăta felul de a trăi al oamenilor, faptele diferitelor persoane -eroi, apoi viaţa diferitelor grupuri de indivizi şi apoi istoria vechilor civilizaţii. E nevoe de material care să ilustreze şi să impresioneze mai viu pe copil, care să-l facă să înţeleagă mai adânc viaţa socială a poporului respectiv, ca astfel să-l facă mai dârz, mai patriot şi să-l determine şi pentru studii mai adânci.

IV. Morala şi educaţia. Morala e una şi aceiaşi şi pentru viaţa de şcoală şi pentru cea din afară de şcoală. Deosebite sunt numai aplicaţiunile şi punctele de legătură.

Orice teorie etică are o faţă socială şi una psihologică. Un fapt e socotit moral fie după urmările lui asupra societăţii, fie după răsfrângere lui asupra individului. ***Societatea si individul se determină reciproc. Mersul în bine însă îl hotărăste individul.*** Deaici vom pleca deci—Individul se pregăteşte pentru viaţă în şcoală. Aci trebue să existe un sistem de educaţie Unii atribue şcolii, ca scop social, numai formarea de cetăţeni. Vederea e prea strâmtă. Rolul şcoalei e să educe integral. Copilul să înţeleagă legătura cu societatea, s'o menţină şi să-şi asigure demnitatea. Societatea se modifică din punct de vedere al relaţiunelor şi al intereselor pe zi ce trece. Morala însă e una şi aceeaşi totdeauna, premerge toate descoperirile mari şi înalţă pe om pe calea către Dumnezeu. Educaţia va da copilului stăpânirea de sine, independenţa, putinţa de a se adapta schimbărilor mediului, precum şi de a creia şi folosi schimbările trebuincioase. Şcoala e instituită spre a servi viaţa socială şi a o îndruma. Direcţiunile îi sunt impuse însă de societate şi conform acestora va lucra. Mijlocul de a pregăti pe copil pentru o sarcină socială este de a fi angajat în sarcina socială. A-l învăţa numai, fără a-l exercita, înseamnă a maimuţări *Şcoala să fie un mediu social real,* cu posibilităţi de înfăptuiri de acte, de interpretări, de comparaţii, să doreasca a contribui efectiv la progresul micei societăţi. Educaţia este astfel legătura vie între cunoştinţi şi disciplina voinţei, iar morală factorul ce hotărăşte un drum omenirei din cele mai curate, mai demne, mai frumoase în civilizaţie, cultură şi simţire.

R. Răduleanu.
Învăţător

REVISTE:

Albina, foae săptămânală pentru popor a fundaţiei culturale regale: „Principele Carol".

Apare într'un format de-o bogăţie demnă de regalitatea ce o patronează. Fiecare număr are 16 pagini, copertă colorată, înfăţişând un desemn simbolic, fiecare colţişor având destinaţia sa precisă, variaţia dela pagină la pagină, făcând din această admirabilă revistă o mică enciclopedie săptămânală, care atrage nu numai pe micul, dar şi pe marelele cărturar chiar. Ilustraţiile au un rol însemnat şi ca atare aici sunt bogat utilizate. Cele două pagini din mijloc sunt numai ilustraţii.

De remarcat: atitudinea tradiţionalistă singura formă acceptabilă firii ţărănimii, căreia în genere se adresează această revistă şi cărturarilor dela sate ce 'n suflet sunt toţi ca şi părinţii lor, spre

marele lor merit de nepervertire. Revista cuprinde regulat cercetări din trecutul neamului nostru, însoţite de chipuri de voevozi şi dominţe pământene, în trăsături de-un arhaism revelator.

Muzica, poezia, folctorul, îşi au coltul, pagina lor. Agricultura la fel. Medicina umnnă şi veterinară au fiecare câte-o pagină. Şcoala, biserica, gospodăria, legiuirile, ştiinţa, mecanica, astronomia întocmai ca celelalte, revista încheindu-se cu „ştiri din toată lumea" şi colţul literaturii.

Şcoala şi familia de mâine, revista lunara pentru propagarea noutilor metode de educaţie si învăţământ, apare sub direcţia d-lui M. Biciulescu, str. N. Bălcescu No. 2 Bucureşti III, cuprinzând articole foarte interesante asupra noutilor metode în învăţământ. D-l Biciulescu fiind însuşi la noi în ţara promotorul cătorva metode: a scrierii, a desemnului, a modelajului în şcoala primară, depune multă muncă pentru buna reuşită a revistei.

Revista nefiind însă în de ajuns sprijinită de învăţători, nu poate să apară cu destulă regularitate.

Cuvânt Moldovenesc, gazetă pentru poporul moldovenesc, apare săptămânal, str. Prin. Nicolae No. 25 Chişinău, argan al „Astrei Basarabene".

S'a scris în coloanele revistei noastre despre această gazetă atât de folositoare pentru popor.

Acum scriem din nou, spre a releva noua formă evolutivă a gazetei, ai cărei conducători au înţeles că ritmul în care au pornit în 1927 trebue modificat, potrivit schimbării structurii sociale, evoluţiei spiritului de naţionalizare şi progres aici, între Prut zi Nistru.

Ca atare prima pagină cuprinde aproape numai articole pentru intelectualii satelor, ce se ştie că în Basarabia nu prea au ziare în slavă şi grai românesc.

Idela, anul XII, No 3—4, Dec. 1933, Ianuarie 1934, director P. I Ghiaţă, cuprinde articole semnate de D-nii I. Rotaru, Leonida Cecan, T. Balmuş, A Platova etc. Interesante informaţii din toată ţara, precum şi articolul D-lui P. Săracin din Vălcioc—Ismail privitor la nevoile şcoalei sud-basarabene, însoţit de ilustraţiile cătorva şcoli ismailene.

De remarcat aportul adus acestei reviste de învăţătorii provinciei noastre, jumătate aproape din articolele revistei fiind scrise de basarabeni.

D-l Ghiaţă, ca deputat şi director al revistei, caută să semnaleze neajunsurile învăţământului primar, propunând şi unele măsuri de îndreptare.

Drumul nou, foaie de popularizare agricolă, apare la 15 şi la sfârşitul fiecărei luni. Redacţia şi Administraţia Bucureşti, str. Polonă No. 8.

Deşi nu-i o revistă de specialitatea noastră didactică, totuşi e un preţios auxiliar în gospodăria sistematică pentru oricine trăeşte la ţară, cuprinzând foarte interesante probleme desbătute de numeroşi ingineri agricoli, cu renume în această ţară ca: D-nii Băicoianu, Malai, Ciulei, Maleanu etc. D-na Ciulei dă în fiecare număr o povestire cu tâlc gospodăresc femenin.

Cum mulţi învăţători au gospodărie, nu-i rău să utilizeze sfaturile şi învăţămintele din această revistă.

Solidaritatea, an. XII No. 1—2 Februarie 1934. Revista Asoc. înv. din jud. Soroca. În cele 64 pagini cuprinde articole semnate de D-nii A. Anop, A. Vataman, M. Rusnac, T. Buliacu şi alţii. Interesante sunt articole: „Pro-filozofia" de A. Anop, „Dificultăţi în calea noastră" de A. Vatman, „Recreaţia la şc. de copii mici" de M. Rusnac.

Revista mai cuprinde: recenzii şi informaţii, iar la sfârşit e publicată situaţia băneească a Cooperativei „Lupta" şi a cooperativei „Unirea", din com. Ţarigrad, jud. Soroca

Cultura Poporului, anul V, No. 1—2.

Revista asociaţiei învăţătorilor din jud. Cetatea-Albă.

In numărul acesta cunoscutul luptător pentru cauza învăţătorimii T. Iacobescu, publică un articol intitulat „O nouă politică şcolară", în care autorul înfăţişează pe actualul ministru al şcoalelor D-l Dr. Angelescu, ca pe un reformator în politica şbolară. Articole interesante, publică D. Antohi şi Alfred Tiberianu. D-l Boris Malschi publică nuvela „Suplinitor", unde cu un humor fin ne zugrveşte debutul 'pentru gazdă trebuia să plătească aproape tot salarul de 1200 lei lunar.

Şcoala Poporului, anul II, No 8—9 Ke. Inv din jud. Tighina.

Numărul acesta, se prezintă cu un bogat şi viariat măterial din domeniul educaţiei. Un articol interesant este „Necesitatea operei lui Föerster" prin care autorul Marin Cibotaru aduce elogii inaltei personalităţi a lui Föerster.

Dl. Dondera în „Constatări şi abuzuri" aduce unele acuzaţii conducătorilor revistei „Izvor de Viaţă", tot din Tighina, pentru faptul că fac polemici personale cu cei dela „Cultura Poporului" în detrimentul învăţătorilor.

Qarjanul, organ de cultură şi informaţii, anul XI No. 10 apare în Tg. Jiu, Printre alte articole meritorii, Dl. Gh. Lascaten scrie unul intitulat „Muncă, nu slujbă", îndemnând locuitorii satelor să nu piardă timpul umblând după slujbe, ci să se pună pe muncă.

Acest ziar este scris de cei mai înţelepti fii ai Gorjului.

Frământări Didactice, No. 2 — Februarie 1934. Rev. asoc. Inv din jud. Putna.

Revista conţine articole din domeniul psihologiei şi pedologiei. Intre ele remarcăm „Creşterea copilului în raport cu mediul social". de P. Mironescu Mera, apoi o recenzie de N. I. B. asupra cărţii D-lui Dr Nestor „Psihologia clipei de spaimă". „Psihologia şi pedagogia experimentală" de N. Bibiri şi altele.

Satul, Revistă de cultură pentru popor, IV. No 40 Martie 1934.

Acest număr este închinat special sădirii arborilor şi pomilor fructiferi. Dat fiind bogăţia de material ce cuprinde, n'ar trebui să lipsească de pe masa nimănui, chiar şi a învăţătorilor, deoarece ne dă sfaturi bune pentru sădirea pomilor etc.

Izvoraşul revistă de muzică, artă naţională, folklor şi teatru sătesc, anul XIII No. 2 Februarie 1934. Red. Bistriţa, Mehedinţi.

Aceasta revistă cuprinde basme, povestiri, legende, etc.

Minunată poveste este „Strigoiul şi Fata" Deasemeni dialogul intitulat „Luxul" se poate folosi de către învăţători la serbările şcolare, fiind foarte instructiv şi plăcut. Revista prin felul cum este redactată, face impresie plăcută oricărui cetitor.

BIBLIOGRAFIE.

Ed. Claparède: Educaţia funcţională. Trad. de Marin şi Florica Niculescu. 1933 Limina Bucureşti.

M. Moldovanu: Teoria şi practica temperamentului. 1933 Cartea românească Bucureşti

Dr. Adrian Ionescu: Efectele exerciţiului fizic. 1933 Bucureşti.

Fl. Niculescu: Funcţiunile de exprimare la copil şi educarea lor. 1933 Cluj.

Al. Roşca: Debilitatea mintală. Cluj.

Ion Ciopoţel: Un program de culturalizare a satelor. 1933. Cluj.

Sp. Vutcaru: Indrumări asupra educaţiei copiilor. Tip. Dreptatea. Chişinău.

Şt. Nanu: Ce-am văzut şi ce-am păţit în Rusia sovietică. 1934 Chişinău.

H. Nalon: Principes de psyhologie appliqué Ed. Alcan. Paris.

K. Nasri: Tests d'intelligence et rendement scolaire. Ed Alcan. Paris.

Revista fundaţiilor regale: An. I Nr. 3 Martie. 1934 Bucureşti.

Revista de Igienă socială: An IV Nr. 2 Februarie. 1934. Bucureşti.

Viaţa Basarabiei. An. III Nr. 2. Februarie 1933. Chisinău.

L'école et la Vie: An. XVII Nr. 24. 10 Martie 1934. Paris.

Le Mois: Nr. 38. Februarie 1934. Paris.

Popescu-Lupu Sabin.

DIVERSE:

In învăţământul primar din întreaga ţară sunt vacante 6373 posturi. Ele vor fi publicate în curând în Monitorul Oficial, după care învăţătorii vor înainta cererile la inspectoratele şcolare, în raza cărora funcţionează. Când transferarea se cere pentru o şcoală din altă regiune şcolară, serviciul local de învăţământ care a primit cererea este obligat s'o trimită până la 1 Maiu, regiunei unde se găseşte şcoala la care s'a cerut transferarea.

* * *

Ministerul Instr. publice a dat o decizie pri care stabileşte că susţinerea acuzărilor contra membrilor corpului didactic primar, daţi în judecata Comisiilor regionale disciplinare, va fi făcută de către inspectorii şcolari ai circumscripţiilor respective. In lipsa inspectorului de circumscripţie, acuzarea va fi susţinută de inspectorul şef al secţiei învăţământului primar de pe lângă regiunea şcolară respectivă.

* * *

In urma intervenţiilor făcute, Ministerul Instr. cu ord. No. 30880 | 934 a aprobat ca reţinersa cotizaţiilor membrilor pentru Asociaţia judeţeană şi cea generală, cum şi abonamentele la revistă să se facă prin statele de salar.

———

Buletinul Asociaţiei.

Convocare.

In baza art. 24 din statute, Consiliului de administraţie al *„Casei de ajutor reciproc“* a membrilor corp. didactic primar din jud. Lăpuşna convoacă în adunare generală ordinară pentru ziua de Vineri 13 Aprilie a. c. la ora 4 p. m. în localul şcoalei de contabilitate din str. Mareşal Prezan (Gogol) colţ Şmidt, pe toţi membrii acestei asociaţii.

Ordinea de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de administraţie.
2. Raportul Casierului asupra gestiunei băneşti.
3. Raportul Comisiei cenzorilor.
4. Bugetul pe anul 1934.
5. Confirmarea membrilor noui înscrişi.
6. Chestiuni curente.

Dacă la prima adunare nu se va întruni numărul legal de membrii, a doua adunare se va ţine a doua zi la ora $9^1/_2$ a. m. în acelaş local şi cu orice număr de membrii.

Preşedinte, **I. Cioabă**

Secretar, **V. Voiciulis.**

Convocare.

In baza art. 27 din statute, Comitetul Asociaţiei învăţătorilor din jud. Lăpuşna convoacă în adunare generală ordinară pe membrii Asociaţiei în ziua de Sâmbătă 14 Aprilie a. c. la ora 4 p. m. tot în localul şcoalei de contabilitate.

Ordinea de zi:

1. Darea de seamă despre activitatea Comitetului.
2. Raportul Casierului asupra gestiunei băneşti.
3. Raportul Comisiei Cenzorilor.
4. Bugetul pe anul 1934.
5. Întreţinerea şcoalelor primare.
6. Drepturile materiale ale corpului didactic.
7. Revista „Şcoala Basarabeană“.
8. Sanatoriul dela Sergheevca şi Căminul.
9. Comunicarea Asociaţiei orăşăneşti cu privire la fuziune.
10. Alegerea comitetului şi a comisiei cenzorilor
11. Chestiuni curente.

Dacă la prima adunare nu se va întruni numărul legal de membrii, a doua adunare se va ţine a doua zi la ora $9^1/_2$, în acelaş local, cu orice număr de membrii. Atragem atenţiunea că dreptul de vot îl au numai membrii în curent cu plata cotizaţiei.

Preşedinte, **I. Cioabă.**

Secretar, **Cristea Mucenic.**

ASOCIAȚIA INV. LĂPUȘNA.

Situația de Cassă.

INCASĂRI încheiată la 31 Decembrie 1933. **PLĂȚI**

Nr. c.	Denumirea conturilor	Suma
1	Sold dela bilanț	140935
2	Revista „Școala Basarabeană“	13167
3	Fond sanatoriu: venituri	1060
4	Cotizațiile membrilor	35286
5	Fond p. cămin	54279
6	Donații p. chelt. generale	1513
7	Avansuri în contul salar	162700
	Total general	408940

Nr. c.	Denumirea conturilor	Suma
1	Ajutor deces și boală	1150
2	Cotizații Asoc. generale	2000
3	Chiria localului Asoc. region.	875
4	Gratificații p servicii Asoc.	2500
5	Revista „Școala basarabeană“	19477
6	Fond sanatoriu: reparații etc	4507
7	Salarii secret. contabil	8400
8	Chelt. generale: registre, timbre,etc.	4586
9	Deschidere de credite	3420
10	Deplășări congrese, etc.	13533
11	Diurne și deplășări ședințe	11554
12	Avansuri în cont. salarului	164758
	Total plăți	236760
	Sold la 31 Dec. 1933	172180
	Total general	408940

Președinte *I. Cioabă.* Casier *V. Gribencea.*

Notă: In soldul de 172.180 lei intră suma de 54 279 lei fondul Căminului, 37.905 lei fondul Sanatoriului și 79.996 fond special.

ASOC. „CASA DE AJUTOR RECIPROC“
a membrilor corp. d. p. jud. Lăpușna.

Situația de Cassă.

INCASĂRI încheiată la 31 Decembrie 1933. **PLĂȚI**

Nr. c.	Denumirea conturilor	Suma
1	Sold dela bilanț	34810
2	Ajutoare pentru deces	74600
3	Fond de rezervă	5040
4	Fond ajutor boală	7560
5	Taxa de înscriere	11300
6	Cotizații de membru	22700
	Total general	156010

Nr. c.	Denumirea conturiior	Suma
1	Chelt. generale: registre, etc.	923
2	Salarii secretar-cont.	2400
3	Diverse, neprevăzute	3060
4	Ajutor pentru deces	42275
5	Deplășări la ședințe	140
	Total plăți	48798
	Sold 31 Dec. 1933	107212
	Total general	156010

Președinte *I. Cioabă.* Casier *I. Buialschi.*

Astra judeţului Lăpuşna.

Congresul Căminelor Astra jud. Lăpuşna.

Pentru ca activitatea căminelor noastre să fie aceiaşi şi pentru ca această activitate să fie cât mai rodnică şi folositoare pentru popor, este necesară o consfătuire a tuturor căminelor. In acest scop invităm pe toţi preşedinţii de cămine sau delegaţii lor la congresul căminelor Astrei din 13 Aprilie 1934 orele 4 p. m. cari se va ţine odată cu congresul învăţătorilor şi în acelaş local.

La ordinea zilei:

1) Activitatea culturală a căminelor.
2) Activitatea socială a căminelor.
3) Organizarea căminelor.
4) Diverse.

Preşedinte, Farmacist **D. Diaconescu.**

Colegii cari nu primesc regulat revista sunt rugaţi a ne comunica, pentru a interveni la of. P. T. T. Chişinău, căruia i-am adus la cunoştinţă despre unele întârzieri şi chiar neregulı în expediţie.

Autorii de lucrări pedagogice ce doresc a li se face recenzii, vor trimite câte-un volum redacţiei. Toate cărţile astfel procurate vor fi proprietatea viitorului cămin învăţătoresc.

Colaboratorii sunt rugaţi a scrie concis, citeţ şi pe o singură pagină.

Articolele trimise spre publicare trebuiesc semnate cu numele, adevărat. Redacţia nu-şi asumă răspunderea celor cuprinse în nici un articol.

— ABONAMENTUL —

100 lei anual
Pentru învăţători 80 lei
Preţul unui număr 10 lei